

DE BEVRIJDING VAN NEERKANT

Een artikel geschreven door L.J. (**Bertus**) Dirkx
(hoofd van de R.K. Jongensschool Neerkant van 01-02-1947 tot 01-05 -1952)
gepubliceerd in de Helmondse Courant op 17 april 1948.

In november 1974 (30 jaar na bevrijding) heeft dit artikel ook in parochieblad *De Klepel* gestaan.

Twintig doden - kerk, pastorie en 86 boerderijen en woningen verwoest - "Wir kommen zurück" - droeve uittocht van de inwoners.

In de nacht van 26 op 27 oktober 1944 horen Thij Geris, de mannen van Bakker en zovele anderen, die oostelijk van het dorp in de Peel wonen, in de korte pauzen tussen de ontploffingen van de zware granaten, het snelle koortsachtige geklop van vele hamers uit de richting van het kanaal. Even steken ze hun hoofden uit hun schuilkelders om beter te kunnen luisteren. Hoor, daar is het weer, dat onheilspellend geklop, voortgedragen door de koude nachtwind, die klagend door de lage berken en de bruine heide van de Peel strijkt. En bang vragen zij zich af wat dat weer te betekenen zal hebben. Zij horen nog in hun oren naklinken, het branieachtige: "Wir kommen zurück, wir kommen gewis zurück", van de laatste Duitsers, die zich op 23 september bij de nadering van de Engelsen vanuit Liessel terugtrokken achter het Deurnese kanaal, waarvan ze de bruggen opbliezen. De Engelsen bleven echter niet te Neerkant en kwamen overdag met hun tanks wat patrouilleren. De Duitsers kwamen echter iedere nacht terug, zij legden mijnen en terroriseerden de bevolking en zij beschoten vanuit Helenaveen met hun zware kanonnen het arme dorpje. Tot nu toe hadden deze granaten echter nog betrekkelijk weinig schade aangericht en waren er nog maar enkele slachtoffers onder de burgerbevolking gevallen. Op 10 oktober werden de Engelsen afgelost door de Amerikanen, die hun tenten opsloegen in het dorp en overal mitrailleursnesten aanlegden. Ha, nu zou het wel afgelopen zijn met de nachtelijke Duitse strooptochten. Maar jawel, het werd nog drukker. Enige nachten later vernietigden de Duitsers zelfs met een pantservuist een grote Amerikaanse tank, die voor café Creemers stond, op 25 m afstand van een Amerikaans mitrailleursnest. Het leven werd ondragelijk voor de Neerkanters. Overdag, tussen het granaatvuur werd het werk gedaan, 's nachts sliep men in kelders en schuilloopgraven, dat wil zeggen men trachtte dat te doen, want slaap maar eens, als vlakbij granaten inslaan, als keer op keer mitrailleurs blaffen, als de dood heel dicht bij op de loer ligt. En nu dat geklop weer. "Vast en zeker zijn ze over het kanaal nieuwe bruggen aan het slaan om een tegenaanval te doen", denkt Thij Geris en fluisterend deelt hij deze gedachte aan zijn huisgenoten en buurlui mede. Een van hen waagt zijn leven en kruipt naar een Amerikaanse mitrailleurspost, dwars door de mijnen die de Amerikanen 's avonds voor hun eigen bescherming leggen. Hij slaagt erin de post te bereiken, vertelt zo goed en kwaad als het gaat wat hij vermoedt, maar de Amerikanen geloven hem niet, kloppen hem op de schouder, schudden hem de hand, geven hem een sigaret en sturen hem weg.

De volgende morgen om 6 uur begint werkelijk de tegenaanval. Achter een spervuur rukt de Duitse infanterie over twee pas geslagen bruggen over het kanaal op in de richting Neerkant.

De Amerikanen, weinig in aantal, houden dapper stand in het dorp en de hel breekt los. De helft van de bevolking vlucht dwars door granaatvuur en kogelregen weg in de richting Asten, vaders en moeders met hun kleine kinderen, wat eten en kleren meesjouwend, soms nog een enkele koe voorttrekkend. 't Is één vallen en opstaan en dekking zoeken. Wonder boven wonder wordt niemand getroffen. Wel rijdt een vluchtende wagen uit Meijel afkomstig, op een Duitse mijn, die midden op straat ligt en dat kost vijf doden. Een groot aantal mensen vlucht ook in de kelder van het St. Vincentiushuis en wacht daar in doodsangst af, wat er komen gaat. Het Duitse offensief vordert slecht. Op de Schans wordt beestachtig gevochten en pas op zaterdag 28 oktober is Neerkant geheel in hun handen. In twee dagen tijd zijn ze dus maar enkele kilometers gevorderd. De meeste Amerikanen zijn nu echter dood of krijgsgevangen gemaakt en 's maandags zitten de Duitsers al voorbij Liessel en bijna in Asten. Nu wordt de beroemde Scottich Lion Division, die in Tilburg ligt, ingezet en de Schotten brengen de Duitsers tot staan en slaan ze zelfs weer terug. Een grote tankslag heeft plaats op de Heitrak en later op de Moosdijk, twee gedeelten van Neerkant. Na afloop blijven tientallen kapotte tanks op de wegen en velden rondom Neerkant achter. De Duitse aanvoerder, ziende dat de zaak verloren is, jaagt in wanhoop zijn soldaten, slechts met handgranaten, geweren of pistolen gewapend, tegen de Schotse tanks op. Zij worden als graanhalmen neergemaaid. Een Schotse tankdriver springt van zijn machine en staat er naast te braken. Vanaf Caen heeft hij de Duitsers opgejaagd, er duizenden gedood, maar deze nutteloze massamoord is zelfs hem te gortig. De Duitsers verschansen zich in het dorp, maar met vlammenwerpers worden ze er huis voor huis uitgejaagd. Een Duitse tank staat, met mijnen geladen, voor de kerk en kan niet meer weg door motorpech. De Duitsers laten de tank nu ontploffen. Kerk en pastorie worden daarbij totaal verwoest. Op 3 november 's middags om 3 uur trekken de Schotten in hun veelkleurige, geplooide rokjes, met doedelzakmuziek voorop, het dorp binnen. Neerkant is voor de 2^e maal bevrijd. Maar ten koste van wat? Kerk en pastorie en 86 boerderijen totaal verwoest, geen enkel huis onbeschadigd en bijna alle bezittingen van de bewoners gestolen. Overal dode en gewonde soldaten, dode koeien en paarden, kapotte bomen, geweren, mitrailleurs, kanonnen, graten en mijnen.

De volgende dag wordt de rest van de bevolking door de Schotten geëvacueerd naar Deurne, Asten, Someren, Bakel, Milheeze, enz. waar ze liefderijk worden ontvangen.

Tijdens dit offensief sneuvelden er te Neerkant ruim 2800 Duitsers en 120 Geallieerden, 20 Neerkanters verloren het leven tijdens de gevechten of later door mijnen. Ruim 10.000 mijnen zijn na de oorlog door SS-ers, NSB-ers en Mijnprijuimingsdienst onschadelijk gemaakt, waarbij nog verschillende Duitsers gedood werden, wagonladingen oorlogstuig zijn al weggevoerd en aanhoudend vindt men nog wat.

Maar de Neerkanters zijn taai, taai als de klot, die zij ieder voorjaar voor brandstof uit de Peel delven. In plaats van bij zoveel ellende bij de pakken te gaan neerzitten, hebben zij kerk en pastorie en de meeste huizen in het dorp weer opgebouwd en verschillende boerderijen zijn ook al weer schoner en mooier herrezen. Hun granen, aardappelen en tuinbouwproducten groeien alweer op hun door tanks en mijnen omgeploegde akkers. De jongens- en meisjesscholen zijn weer hersteld en overal zijn nette witte noodwoningen verrezen. Toch zal het nog vele jaren duren eer de laatste sporen van de oorlog zijn uitgewist, terwijl vele diepe wonden wel nooit geheeld zullen worden. De Neerkanters vergeten hun dierbare doden nooit. In volkomen overgave aan Gods H. Wil zullen zij verder bouwen aan de toekomst van henzelf en van hun talrijke kinderen.